

No a la guerra. No a cap guerra

El dissabte 15 de febrer de 2003 ha quedat fixat en la memòria col·lectiva com el dia del gran clam contra la guerra. La imminent invasió d'Iraq liderada pels EUA, després de l'esperpèntica posada en escena del 'trio de les Azores' (Bush, Blair i Anzar), va treure al carrer milions de persones a tot el món. Segons Viquipèdia, va ser la primera convocatòria d'una manifestació d'abast planetari, impulsada pel Fòrum Social Mundial.

En aquella època jo residia a Palma, i sempre recordaré que la pluja insistent de tot el dia no va impedir la manifestació més massiva de tota la història de Mallorca. I aquí cadascú hi pot posar la seva pròpia història personal, el record d'aquell dia: probablement no caldrà fer cap esforç, perquè va ser una jornada impactant, commovedora, que es va fixar en el nostre registre personal amb la força dels dies únics.

Just dos anys més tard, l'escriptor anglès Ian McEwan va publicar 'Dissabte', una gran novel·la que testimonia la perplexitat i el trasbals davant aquella guerra absurda que, com després s'ha vist, va ser un macabre muntatge per satisfer l'esperit de revenja dels EUA pels atemptats de l'11S de 2001, i que no ha servit per res més que per desestabilitzar tota la regió d'Orient Mitjà fins més enllà de les pitjors previsions.

L'actual guerra de Síria és una derivada d'aquell conflicte, que mai no s'ha resolt sinó que ha anat de cada vegada a pitjor. Entendre la guerra de Síria com un conflicte intern entre el règim de Bashar al Assad i el moviment opositor ciutadà seria caure en un reduccionisme que només serviria per no explicar res. Els conflictes interns hi són, és clar que sí, i l'ofec en sang de les protestes pacífiques del moviment opositor sirià, en el context internacional de la "primavera àrab", va ser la resposta previsible d'un tirà que, com tants d'altres, abans sacrificarà el seu poble que no renunciarà al poder. Però aquesta guerra no tindria les dimensions i les característiques que ha assolit sense que un munt d'estats amb interessos creuats no haguessin convertit la guerra de Síria en el que és: el front de guerra local d'un conflicte d'abast mundial.

En el meu recent viatge als camps de refugiats de Quios vaig tenir l'ocasió de parlar amb un refugiat procedent d'Alep que ens explicava quin era l'ambient de la ciutat just abans de fugir-ne: havia estat literalment presa per tot tipus de gent. Pels barris hi havia tants de grups armats que era impossible entendre res: pel carrer, deia aquest home, et trobaves turcs, iranians,

russos, rebels sirians, milicians de Daesh, europeus, americans, i no hi havia manera de saber qui era soldat o mercenari, qui combatia contra qui, de qui et podies refiar i qui et podia fer mal. Era el caos més absolut, i l'única resposta sensata era fugir. Que és el que va fer ell.

La darrera cosa que hauríem de fer nosaltres, des de fora del conflicte i lluny de la regió, és creure que podem arribar a saber què està passant fins al punt de construir-nos un retrat objectiu de la situació. Des d'aquí, amb més infoxació que informació, seria absurd i pervers pretendre identificar culpes i responsabilitats, fer un quadre de bons i dolents, en definitiva prendre partit. La complexitat és tan enorme, hi ha tants interessos en joc, que l'únic just i honest és, a pesar del sentiment d'impotència que ena abassega, tornar a sortir al carrer i cridar més fort que mai No a la guerra. No en podem quedar al marge, i ens hem de d'esgargamellar exigint que s'aturi la barbàrie. Dins aquest còctel absurd i macabre en què s'ha convertit la guerra de Síria, el nostre únic bàndol han de ser les víctimes, la gent del poble, els milions de desplaçats interns i externs, les persones i famílies que tardaran generacions a poder-se refer del desastre. I com europeus que som, hem de dir i repetir que ens fa vergonya que la Unió Europea i l'estat del qual som ciutadans no sigui capaç ni tan sols d'acollir amb generositat una mínima part de les persones refugiades que només cerquen sobreviure, i no cansar-nos d'exigir l'obertura de les fronteres i la resolució ràpida de les peticions d'asil.

Es pot qüestionar que no ens manifestem per totes les guerres. Que som selectius. Que ens movem pel bombardeig d'Alep, i en canvi no feim res davant l'execrable intervenció d'Àrabia Saudita al Iemen, o per exigir solucions davant la perpetuació del conflicte dels Grans Llacs africans, o davant la guerra civil de Sudan del Sud, que com tants altres conflictes també s'explica per la mescla de passivitat i interessos de la comunitat internacional. És cert que correm el perill, essent selectius a l'hora d'organitzar mobilitzacions, de caure en la injustícia de la doble vara de mesurar. Però, tanmateix, què hem de fer? Quedar-nos a casa? Hem d'assumir aquestes contradiccions com a necessàries, ser-ne conscients per no caure en els paranys, assumir la imperfecció com l'única via possible per avançar, entre posicions difícils, cap a la pau. Com en tantes altres coses, qui pretén fer-ho tot i bé probablement acabarà no fent res, perquè la limitació forma part de la nostra condició. Assumim que som molt petits, però que la nostra impotència no és absoluta. Aprofitem qualsevol escletxa d'incidència per moure el món cap a un futur més digne.

Tornem a sortir al carrer. Tornem a dir No a la guerra, i No a totes les guerres. Aquest dilluns, 12 de desembre, som cridats a manifestar-nos al carrer de Ses Moreres de Maó a les 18:30 h, per exigir la fi de la guerra de Síria. És un no a una guerra concreta, però dins aquest clam hi ha, hi ha d'haver, un no rotund a qualsevol guerra. Com fa tretze anys, el desig de pau ens convoca al carrer. No hi podem faltar.

Miquel Àngel Maria Ballester
Coordinador del PSM-Més per Menorca

(Article publicat al diari Menorca dia 8 de desembre de 2016)